МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.
____
"___"_______________20___ г.

Программа дисциплины

Словообразование татарского языка Б1.Б.14.3

Направление подготовки: 45.03.01 - Филология
Профиль подготовки: Прикладная филология: татарский язык и литература, журналистика
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Автор(ы):
Гафарова В.Р.
Рецензент(ы):
Галиуллина Г.Р.

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Галиуллина Г. Р.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ____________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ____________ 201__г

Регистрационный No

Казань
2018

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. Гафарова В.Р. кафедра татарского языкознания Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая , VRGafarova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

обучение студентов татарской монологической и диалогической речи
развитие у студентов коммуникативной компетенции (речевой, языковой, социокультурной, компенсаторной и учебно-познавательной);
развитие и воспитание способности к личностному и профессиональному самоопределению студентов, их социальной адаптации;
формирование активной жизненной позиции как гражданина и патриота, а также как субъекта межкультурного взаимодействия; развитие таких личностных качеств, как культура общения, умение работать в сотрудничестве, в том числе в процессе межкультурного общения;

развитие способности и готовности студентов к самостоятельному изучению татарского языка, к дальнейшему самообразованию с его помощью в разных областях знаний;
приобретение опыта творческой деятельности, опыта проектно-исследовательской работы с использованием татарского языка, в том числе в русле выбранного профиля.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.Б.14 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 45.03.01 Филология и относится к базовой (общепрофессиональной) части. Осваивается на 2 курсе, 3 семестр.

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.Б.14 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 45.03.01 Филология и относится к базовой (общепрофессиональной) части. Осваивается на 2 курсе, 3 семестр.

1. Ф1. Федеральный государственный образовательный стандарт по направлению подготовки 230400.62 предусматривает изучение дисциплины.
Ф. 1 "Словообразование современного татарского языка" в составе гуманитарного, социального и экономического цикла, его вариативной части. Дисциплина занимает важное место в системе курсов, ориентированных на изучение языков.
2. Для освоения данной дисциплины необходимы знания, полученные обучающимися в средней образовательной школе, в частности, они должны иметь общее представление о татарском языке, его отличиях от других языков, особенностях функционирования. Большое значение приобретают и знания, полученные в процессе одновременного с изучением данной дисциплины курсов основы психологии, иностранных языков.
3. Курс "Словообразование современного татарского языка" предусматривает формирование у студентов общепрофессиональных умений и навыков, универсальных способов деятельности и ключевые компетенции в следующих направлениях: использование умений, связанных со способами организации учебной деятельности, доступных студентам и способствующих самостоятельному изучению татарского языка и культуры изучаемого языка; а также развитие специальных умений, таких как нахождение ключевых слов при работе с текстом, их семантизация на основе языковой догадки, словообразовательный анализ, выборочное использование перевода; умение пользоваться двуязычными словарями; участвовать в проектной деятельности межпредметного характера.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК 1 (общекультурные компетенции)	владеет культурой мышления, способен к обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей её достижения
ОК 2 (общекультурные компетенции)	владеет нормами татарского литературного языка, навыками практического использования системы функциональных стилей речи; умение составлять и редактировать тексты профессионального назначения на татарском языке
ОК 3 (общекультурные компетенции)	способен понимать значение культуры как формы человеческого существования и руководствоваться в своей деятельности современными принципами толерантности, диалога и сотрудничества
ОК 4 (общекультурные компетенции)	способен к толерантному восприятию социальных и культурных различий, уважительному и бережному отношению к историческому наследию и культурным традициям
ОК 5 (общекультурные компетенции)	знает коммуникативные цели обучения и содержательную составляющую предмета "Татарский язык"
ОК 6 (общекультурные компетенции)	способен логически верно, аргументированно и ясно строить устную и письменную речь
ОПК-3 (профессиональные компетенции)	владеет основами речевой профессиональной культуры
ОПК-6 (профессиональные компетенции)	способен к подготовке и редактированию текстов профессионального и социально значимого содержания

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- представление науки о языке как целостной системы; усвоение основных слообразовательных терминов и понятий, знание концептуальных трудов наиболее известных ученых татарского языкознания и тюркологов, знание основной терминологии современного татарского литературного языка по разделу "морфемика, словообразование";

- обучение словообразованию в тесной связи с будущей профессиональной деятельностью студентов с учетом новых достижений языкознания и использования их в процессе преподавания этого предмета средней общеобразовательной школе (гимназии);
- знание тесной взаимосвязи изучения теоретического материала с самостоятельной работой обучающихся;
- знание закономерностей проведения словообразовательного анализа различных частей речи.

2. должен уметь:

самостоятельно работать при изучении словообразования студентами;

- оценить языковые явления с учетом современных достижений лингвистической науки;
- комментировать взаимосвязь языковых явлений и их функциональные особеннности;
- представить язык как как сложную целостную систему;
- уметь оперировать основными понятиями по словообразованию и морфемике, концептуальными трудами ученых татарского языкознания и тюркологии, основными терминами современного татарского словообразования как составной части грамматики;
- увязать изучение словообразования и морфемики татарского языка с профессиональной деятельностью будущих педагогов - языковедов с целью внедрения достижений современной лингвистики в школьную практику.

3. должен владеть:

- теоретическим материалом в процессе акивной самостоятельной деятельности студентов;
- умением словообразовательного анализа различных частей речи татарского языка;
- навыками комментированного морфемного анализа частей речи ;
- умением самостотяельной работы в процессе изучения морфемного состава самостоятельных частей речи;
- умением увязать взаимосвязь морфемных единиц татарского языка и комментировать их функциональные особенности

4. должен демонстрировать способность и готовность:

представление науки о языке как целостной системы; усвоение основных слообразовательных терминов и понятий, знание концептуальных трудов наиболее известных ученых татарского языкознания и тюркологов, знание основной терминологии современного татарского литературного языка по разделу "словообразование";
-обучение словообразованию в тесной связи с будущей профессиональной деятельностью студентов с учетом новых достижений языкознания и использования их в процессе преподавания этого предмета средней общеобразовательной школе (гимназии);
-знание тесной взаимосвязи изучения теоретического материала с самостоятельной работой обучающихся;
-знание закономерностей проведения словообразовательного анализа различных частей речи.
-самостоятельно работать при изучении словообразования студентами;
-оценить языковые явления с учетом современных достижений лингвистической науки;
-комментировать взаимосвязь языковых явлений и их функциональные особеннности;
-представить язык как как сложную целостную систему;
-уметь оперировать основными понятиями по словообразованию и морфемике, концептуальными трудами ученых татарского языкознания и тюркологии, основными терминами современного татарского словообразования как составной части грамматики

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет в 3 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);
54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Тел гыйлеменең бер бүлеге буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.Сүз ясалышы фәненең башка тел тармаклары белән бәйләнеше.	3	1	2	2	0	Реферат Научный доклад
2.	Тема 2. Татар теле сүз ясалышын өйрәнү тарихыннан (сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең татар грамматикаларында бирелеше)	3	2	2	2	0	Реферат
3.	Тема 3. Сүзнең морфологик төзелешен өйрәнә торган фән буларак морфемика. Морфемиканың төп төшенчәләре.	3	3	2	2	0	Письменное домашнее задание
4.	Тема 4. Кушымчаларны функцияләре ягыннан төркемләү. Морфонология. Сүз ясалышында тарихи процесслар һәм нигез.	3	4	2	2	0	Тестирование
5.	Тема 5. Татар теле сүзлек составын ясалышы ягыннан ике зур төркемгә а) ясалма булмаган сүзләр; б) ясалма сүзләргә бүлү.	3	5	2	2	0	Письменное домашнее задание
6.	Тема 6. Сүз ясалыш структурасы, аның төп берәмлекләре.	3	6	2	2	0	Устный опрос

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
7.	Тема 7. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар.	3	7	2	2	0	Творческое задание
8.	Тема 8. Синтаксик ысул (кушма сүзләр ~ композитлар ясалышы).	3	8	2	2	0	Тестирование
9.	Тема 9. Конверсия (морфологик-синтаксик) ысулы.	3	9	2	2	0	Контрольная работа
.	Тема . Итоговая форма контроля	3		0	0	0	Зачет
	Итого			18	18	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Тел гыйлеменең бер бүлеге буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.Сүз ясалышы фәненең башка тел тармаклары белән бәйләнеше.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Тел гыйлеменең бер бүлеге буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.Сүз ясалышы фәненең башка тел тармаклары белән бәйләнеше (сүз ясалышы һәм лексикология, сүз ясалышы һәм морфология, сүз ясалышы һәм синтаксис, сүз ясалышы һәм морфемика, сүз ясалышы һәм морфонология, сүз ясалышы һәм орфография). Татар теле сүз ясалышының төп өч бүлеге буларак морфемика, сүз ясалыш структурасы һәм сүз ясалыш ысуллары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Реферат темалары: 1) Сүз ясалышы фәненең тел гыйлемендә тоткан урыны. 2) Сүз ясалышы фәненең бүлекләре турында карашлар. 3) Сүз ясалышы фәненң өйрәнү объекты һәм предметы.

Тема 2. Татар теле сүз ясалышын өйрәнү тарихыннан (сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең татар грамматикаларында бирелеше)

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар теле сүз ясалышын өйрәнүнең кыскача тарихы: 1) XX гасыр башында язылган грамматикаларда сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең бирелеше (Г.Ибраһимов, Җ.Вәлиди, Г.Алпаров һ.б.); 2) сүз ясалышы Ш.Рамазанов, Ф.Фасеев хезмәтләрендә; 3) татар теленең XX гасыр ахыры ? XXI гасыр башы гамәли грамматикаларында сүз ясалышы (В.Хангилдин, Д.Тумашева, Ф.Хисамова һ.б.); 4) Ф.Ә.Ганиев һәм аның сүз ясалышы өлкәсендәге фәнни эшчәнлеге; 5) татар теленең академик грамматикасында (Татар грамматикасы. Том I, 1998) сүз төзелеше (морфемика) һәм сүз ясалышы мәсьәләләре; 6) сүз ясалышының аерым проблемаларына багышланган фәнни хезмәтләр (Х.Курбатов, Д.Сәлимова, Ф.Таһирова, А.Гайнетдинова, Ф.Миңнуллин һ.б.).

практическое занятие (2 часа(ов)):

1) XX гасыр башында язылган грамматикаларда сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең бирелеше (Г.Ибраһимов, Җ.Вәлиди, Г.Алпаров һ.б.); 2) Сүз ясалышы Ш.Рамазанов, Ф.Фасеев хезмәтләрендә; 3) Татар теленең XX гасыр ахыры ? XXI гасыр башы гамәли рамматикаларында сүз ясалышы (В.Хангилдин, Д.Тумашева, Ф.Хисамова һ.б.); 4) Ф.Ә.Ганиев һәм аның сүз ясалышы өлкәсендәге фәнни эшчәнлеге;

Тема 3. Сүзнең морфологик төзелешен өйрәнә торган фән буларак морфемика. Морфемиканың төп төшенчәләре.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Сүздәге мәгънәле кисәкләрнең төзелеш һәм кулланылыш закончалыкларын өйрәнә торганфән буларак морфемика. Соңгы вакытта татар тел белемендә морфемиканың, морфология бүлегеннән аерылып, сүз ясалышына бәйле рәвештә генә өйрәнелүе. Морфемика бүлегенең тел белеменең төрле тармакларына (фонетика, морфонология, сүз ясалышы, морфология) чиктәш булуы. Морфемиканың төп төшенчәләре: сүз һәм сүзформа, морфема һәм морф.Морфема -сүзнең иң кечкенә мәгънәле кисәге. Морфеманың сөйләмдә (сүзформада) морф буларак кулланылыш үзенчәлекләре. Татар телендә морфеманың төрләре: тамыр һәм кушымча. Нуль морфема. Тамыр морфема: сүзнең лексик мәгънә белдерә торган һәм шул мәгънәне саклаган хәлдә ваграк кисәкләргә таркала алмый торган өлеше. Татар телендәге тамыр морфемага хас үзенчәлекләр: 1) аерым сүз буларак кулланыла алу; 2) грамматик яктан формалашкан, ягъни сүзнең тамыр хәлендә билгеле бер сүз төркеменә караган булуы. Тел тарихына бәйле этимологик тамыр мәсьәләсе. .

практическое занятие (2 часа(ов)):

Морфемик анализ. Ул а) сүзнең синхроник планда морфемаларга бүленә, таркала алуын билгеләүдән; б) бүлеп алынган морфемаларның төрен ачыклаудан; в) күзәтелсә, морфонологик үзгәрешләрне аңлатудан; г) сүзнең морфологик нигезен күрсәтүдән гыйбарәт.

Тема 4. Кушымчаларны функцияләре ягыннан төркемләү. Морфонология. Сүз ясалышында тарихи процесслар һәм нигез.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Кушымчаларны функцияләре ягыннан төркемләү. Бу өлкәдәге карашлар, терминнар мәсьәләсе. Нуль форма.). Кушымча морфема яңа сүз ясау һәм сүз төрләндерү системасында.. Морфонология. Морфонологик үзгәрешләр. Сүз ясалышында тарихи процесслар һәм нигез.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тексттан нуль морфемага, морфонологик үзгәрешләргә мисаллар табу, сүзләргә тулы морфемик анализ ясау. Морфемик анализ. Ул а) сүзнең синхроник планда морфемаларга бүленә, таркала алуын билгеләүдән; б) бүлеп алынган морфемаларның төрен ачыклаудан; в) күзәтелсә, морфонологик үзгәрешләрне аңлатудан; г) сүзнең морфологик нигезен күрсәтүдән гыйбарәт.

Тема 5. Татар теле сүзлек составын ясалышы ягыннан ике зур төркемгә а) ясалма булмаган сүзләр; б) ясалма сүзләргә бүлү.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар теле сүзлек составын ясалышы ягыннан ике зур төркемгә а) ясалмабулмаган сүзләр; б) ясалма сүзләргә бүлү. Ясалма сүз, кушма сүз төшенчәләре.Синтетик (гади), аналитик (кушма), кыскартылма сүзләр.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тексттан ясалма сүзләрне һәм ясалма булмаган сүзләрне табу, анализ ясау.

Тема 6. Сүз ясалыш структурасы, аның төп берәмлекләре.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Сүз ясалыш структурасы, аның төп берәмлекләре. Сүз ясалыш мәгънәсе. Сүз ясалыш тибы, моделе.Сүз ясалыш оясы, чылбыры.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Сүз ясалыш структурасы буенча тест эшләү

Тема 7. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар. Фонетик һәм лексик-семантик ысуллар. Морфологик (кушымчалау,аффиксацияләү) ысул ? татар телендә төп һәм продуктив ысул. Исем, сыйфат, фигыль, рәвеш ясагыч кушымчалар. Алмашлыкларның кушымчалау ысулы белән ясалыш үзенчәлекләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Сүз ясалышына анализ ясау: 1.җөмлә эчендәге сүз грамматик кушымчалардан аерып алына. 2. Ясалма сүзнең кайсы сүз ясалыш ысулы белән ясалуы билгеләнә.

Тема 8. Синтаксик ысул (кушма сүзләр ~ композитлар ясалышы).

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Синтаксик ысул (кушма сүзләр ~ композитлар ясалышы).Татар телендә редупликация һәм сүз ясалышы. Нигезләр кыскару ысулы. Сүзтезмә лекссикалашу ысулы. Сүзтезмәнең кушымча алып кушма сүзгә күчү ысулы.Кыскартылма кушма сүзләр ясалышы (аббревиация ысулы)

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тексттагы сүзләргә сүз ясалышы буенча анализ ясау. Сүз ясалышына анализ: 1.җөмлә эчендәге сүз грамматик кушымчалардан аерып алына. 2. Сүзнең структур яктан төре билгеләнә 3.Ясалма сүзнең кайсы сүз ясалыш ысулы белән ясалуы билгеләнә

Тема 9. Конверсия (морфологик-синтаксик) ысулы.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Конверсия (морфологик-синтаксик) ысулы. Сүз ясалыш ысулларының сүз төркемнәрендә чагылыш үзенчәлекләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тексттагы сүзләргә сүз ясалышы буенча анализ ясау. Сүз ясалышына анализ: 1.җөмлә эчендәге сүз грамматик кушымчалардан аерып алына. 2. Сүзнең структур яктан төре билгеләнә 3.Ясалма сүзнең кайсы сүз ясалыш ысулы белән ясалуы билгеләнә.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Тел гыйлеменең бер бүлеге буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.Сүз ясалышы фәненең башка тел тармаклары белән бәйләнеше.	3	1	подготовка к научному докладу	2	научный доклад
				подготовка к реферату	2	реферат
2.	Тема 2. Татар теле сүз ясалышын өйрәнү тарихыннан (сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең татар грамматикаларында бирелеше)	3	2	подготовка к реферату	4	реферат
3.	Тема 3. Сүзнең морфологик төзелешен өйрәнә торган фән буларак морфемика. Морфемиканың төп төшенчәләре.	3	3	подготовка домашнего задания	4	домашнее задание
4.	Тема 4. Кушымчаларны функцияләре ягыннан төркемләү. Морфонология. Сүз ясалышында тарихи процесслар һәм нигез.	3	4	подготовка к тестированию	4	тестирование

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
5.	Тема 5. Татар теле сүзлек составын ясалышы ягыннан ике зур төркемгә а) ясалма булмаган сүзләр; б) ясалма сүзләргә бүлү.	3	5	подготовка домашнего задания	4	домашнее задание
6.	Тема 6. Сүз ясалыш структурасы, аның төп берәмлекләре.	3	6	подготовка к устному опросу	4	устный опрос
7.	Тема 7. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар.	3	7	подготовка к творческому заданию	4	творческое задание
8.	Тема 8. Синтаксик ысул (кушма сүзләр ~ композитлар ясалышы).	3	8	подготовка к тестированию	4	тестирование
9.	Тема 9. Конверсия (морфологик-синтаксик) ысулы.	3	9	подготовка к контрольной работе	4	контрольная работа
	Итого				36	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

по балльно-рейтинговой системе - технология модульного обучения; компьютерная технология в процессе проведения лекций; "мозговая атака" или "мозговой штурм" в ходе проведения практических занятий; работа по 2 модулям в ходе выполнения тестовых (закрытых и открытых)
заданий.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Тел гыйлеменең бер бүлеге буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.Сүз ясалышы фәненең башка тел тармаклары белән бәйләнеше.

научный доклад , примерные вопросы:

1) Сүз ясалышы фәненең тел гыйлемендә тоткан урыны. 2) Сүз ясалышы фәненең бүлекләре турында карашлар. 3) Сүз ясалышы фәненң өйрәнү объекты һәм предметы.

реферат , примерные темы:

1) Сүз ясалышы фәненең тел гыйлемендә тоткан урыны. 2) Сүз ясалышы фәненең бүлекләре турында карашлар. 3) Сүз ясалышы фәненң өйрәнү объекты һәм предметы. Тел тарихына бәйле этимологик тамыр мәсьәләсе. Татар телендә морфемиканы өйрәнү тарихы

Тема 2. Татар теле сүз ясалышын өйрәнү тарихыннан (сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең татар грамматикаларында бирелеше)

реферат , примерные темы:

1) Г.Ибраһимов хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләре 2. Җ.Вәлиди хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең бирелеше 3. Г.Алпаров хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең бирелеше 4. Ф.Фасеев хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләренең бирелеше 5. Сүз ясалышы Ш.Рамазанов хезмәтләрендә; 6. Татар теленең XX гасыр ахыры - XXI гасыр башы гамәли рамматикаларында сүз ясалышы 7.В.Хангилдин хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләр 8.Д.Тумашева хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләр 9.Ф.Хисамова хезмәтләрендә сүз төзелеше һәм сүз ясалышы мәсьәләләр 4) Ф.Ә.Ганиев һәм аның сүз ясалышы өлкәсендәге фәнни эшчәнлеге;

Тема 3. Сүзнең морфологик төзелешен өйрәнә торган фән буларак морфемика. Морфемиканың төп төшенчәләре.

домашнее задание , примерные вопросы:

Тексттагы сүз формаларны составындагы морфемалар саны буенча (нуль морфемадан тыш) төркемләп языгыз: а) бер морфемадан торган; ә) ике морфемадан торган; б) өч морфемадан торган; в) дүрт морфемадан торган һ.б. Әти, чәй эчеп утырган җирдән генә үрелеп, бакча як тәрәзәсен ачып җибәрә. Йөзгә җиләс һава килеп бәрелә. Бәрәңге бакчасының куе яшел төсе карашларны иркәләп уза. Өйгә елышып үскән кура ботаклары табынга үрелә, кызарып пешкән җиләкләре менә-менә учыңа өзелеп төшәргә әзер. (Р.М.) Шигырьдәге сүзләрне морфемаларга таркатыгыз һәм иҗекләргә бүлегез. Һәр сүздә ничә морфема һәм ничә ибек булуын билгеләгез. Морфема чиге һәм иҗек чиге туры килмәгән очракларны күрсәтегез.

Тема 4. Кушымчаларны функцияләре ягыннан төркемләү. Морфонология. Сүз ясалышында тарихи процесслар һәм нигез.

тестирование , примерные вопросы:

6.Ясалма һәм кушма сүзләр. 7.Кушма сүзләрнең саф, кушма, парлы һәм тезмә төрләре. 8.Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү (конверсия). 9.Сүз ясалышы. Тел белеменең бер тармагы буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары. 10.Сүз ясалышын өйрәнү тарихы. 11.Сүз ясалышының төп бүлекләре: морфемика, сүзләрнең ясалу структурасы, сүз ясалышы ысуллары. 12. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар. 13. Фонетик һәм лексик-семантик ысуллар. 14. Морфологик (кушымчалау,аффиксацияләү) ысулы. 15. Татар телендә синтаксик ысул белән сүзләр ясалышы 16. Сүз ясалыш ысулларының сүз төркемнәрендә чагылыш үзенчәлекләре. Морфемика буенча тест 1. Морфемика ул тел тел гыйлеменең ________________________________ өйрәнә торган бүлеге. 2. Морфемика фәне ____ төшенчәләре белән эш итә. 3. Морфема ул - ____ 4. Сүзформа ул- ____ 5. Татар телендә морфеманың ___________________________төрләре бар. 6. Саф грамматик мәгънә белдерә торган кушымчаларга карата татар тел гыйлемендә түбәндәге терминнар кулланыла: Ф.М.Хисамова ____ мәктәп грамматикалары ____ 7. Морфологик нигез ул сүзнең _________________________________ 8. Тамыр морфемага билгеләмә бирегез:____________________________ 9. Сүз ясагыч кушымчалар _______________________ мәгънә белдерә. 10. Форма ясагыч кушымчалар ______________________ мәгънә белдерә.

Тема 5. Татар теле сүзлек составын ясалышы ягыннан ике зур төркемгә а) ясалма булмаган сүзләр; б) ясалма сүзләргә бүлү.

домашнее задание , примерные вопросы:

Текста ясалма һәм ясалма булмаган сүзләрне билгеләгез. Ясалма сүзләрнең сүз ясалыш ысулларын күрсәтегез

Тема 6. Сүз ясалыш структурасы, аның төп берәмлекләре.

устный опрос , примерные вопросы:

Курсив белән бирелгән сүзләрнең структур төрләрен билгеләгез Париж!.. Бу гаҗәеп шәһәрнең һәр районы, һәр урамы, һәр мәйданы гына түгел, хәтта һәр йорты, һәр ташы да тарихка ия икән. Соңгы дүрт-биш гасырда монда дистәләгән төрле вакыйгалар: канлы революцияләр, тәхет алмашулар шаулап, гөрләп узган. Аларда йөзләгән, хәтта меңләгән күренекле шәхесләр катнашкан: кодрәтле дәүләт эшлеклеләре, падишаһлар, тәвәккәл гыйсъянчылар, җинаятьчеләр, язучылар, шагыйрьләр, композиторлар, рәссамнар, артистлар...(М.Г.)

Тема 7. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар.

творческое задание , примерные вопросы:

Сүз ясагыч кушымчаларның түбәндәге төрләренә мисаллар уйлап языгыз: 1) исем ясагычлар; 2) сыйфат ясагычлар; 3) рәвеш ясагычлар; 4) фигыль ясагычлар; 5) алмашлык ясагычлар. Үрнәк: Исем ясагычлар: җыр-чы, сыйныф-таш, бүл-ек....

Тема 8. Синтаксик ысул (кушма сүзләр ~ композитлар ясалышы).

тестирование , примерные вопросы:

Ясалма булмаган сүзләр кайсы төркемдә бирелгән? А) табагач, күзикмәк Ә) пыран-заран, акыллы Б) сандугач, тәнәфес В) берникадәр, бәян итү 2. Ясалма сүзләр кайсы төркемдә? А) ихтимал, мөрәҗәгать Ә) мактанчык, ташбаш Б) тамаша, гыйбрәт В) сарымсак, тегермән 3. Кушма (аналитик) сүзләр кайсы төркемдә? А) уылдык, кодача Ә) кычкырып җырлау, ашыга иде Б) кушамат, түкми-чәчми В) ямансу, балтырган 4. Кыскартылма сүзләр кайсы төркемдә? А) пароход, колхоз Ә) землемер, самолет Б) АКШ, профоешма В) универсам, фотография 5. Курсив белән бирелгән сүзләр ничә сүз ясалыш тибына карыйлар? Көрәк сабы, ипи кисәге, ачык ишек, бәрәңге сабагы.

Тема 9. Конверсия (морфологик-синтаксик) ысулы.

контрольная работа , примерные вопросы:

Текттагы ясалма сүзләрне табып, сүз ясалышына анализ ясагыз

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Зачет сораулары

1. Сүз төзелеше турында төшенчә.

2. Сүзнең мәгънәле кисәкләре. Тамыр һәм кушымча.

3. Ясагыч һәм мөнәсәбәт белдерүче (модальлек белдерүче һәм бәйләгеч) кушымчалар. Аларның сүзгә ялгану тәртибе. Кушым?чаларның вариантлары.

4.Тамыр һәм нигез. Сүзнең нигезе. Сүз ясалышы ысуллары. Сүзләрнең аваз составын үзгәртү.

5.Ясалышы ягыннан сүз төрләре.

6.Ясалма һәм кушма сүзләр.

7.Кушма сүзләрнең саф, кушма, парлы һәм тезмә төрләре.

8.Сүзләрне бер сүз төркеменнән икенчесенә күчерү (конверсия).

9.Сүз ясалышы. Тел белеменең бер тармагы буларак сүз ясалышы. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.

10.Сүз ясалышын өйрәнү тарихы.

11.Сүз ясалышының төп бүлекләре: морфемика, сүзләрнең ясалу структурасы, сүз ясалышы ысуллары.

12. Сүз ясалыш ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар.

13. Фонетик һәм лексик-семантик ысуллар.

14. Морфологик (кушымчалау,аффиксацияләү) ысулы.

15. Татар телендә синтаксик ысул белән сүзләр ясалышы

16. Сүз ясалыш ысулларының сүз төркемнәрендә чагылыш үзенчәлекләре.

Морфемика буенча тест

1. Морфемика ул тел тел гыйлеменең ______________________________ өйрәнә торган бүлеге.

2. Морфемика фәне ____ төшенчәләре белән эш итә.

3. Морфема ул - ____

4. Сүзформа ул- ____

5. Татар телендә морфеманың __________________________төрләре бар.

6. Саф грамматик мәгънә белдерә торган кушымчаларга карата татар тел гыйлемендә түбәндәге терминнар кулланыла:

Ф.М.Хисамова ____

мәктәп грамматикалары ____________________________________

7. Морфологик нигез ул сүзнең ______________________________

8. Тамыр морфемага билгеләмә бирегез:__________________________

9. Сүз ясагыч кушымчалар ______________________ мәгънә белдерә.

10. Форма ясагыч кушымчалар _____________________ мәгънә белдерә.

11. Сүз ясагыч кушымчалы сүзләрне билгеләгез

а) аем,йолдызым

ә) табагач, кырмыска

б) кимчелек, белем

в) барагала, языштыр

12. Бары тик төр ясагыч (модаль) кушымчалы сүзләрне билгеләгез

а) җәйге, йолдызчык

ә) минем, балалар

б) берлек, кискеч

в) кайткач, бару

13. Төрләндергеч кушымчалы сүзләрне билгеләгез

а) эшләште, бакчалар

ә) уйланды, утынлык

б) җырлаячакбыз, китабыма

в) килгәлә, уенчыклар

14. Тәкъдим ителгән сүзләрнең шартлы билге белән морфологик нигезләрен билгеләгез: кадерсезлекләребезне, иптәшләрчә, кызыксынсыннар.

15. Түбәндә китерелгән морфемаларның сөйләмдә кулланылган морф вариантларын бирегез

а) Чыгыш килеше ____

ә) Тәртип саны ____

б) Билгеле үткән заман хикәя фигыль ____________________________

16. Икешәр мәгънәле кисәктән торган сүзләрне билгеләгез

а) билчән, карачкы

ә) аягүрә, оекчан

б) уйлата, алдаучан

17. Мәгънәле кисәкләрнең бүленеше дөрес сүзләрне билгеләгез

а) акрын-ай-ган-чы, акча-ла-та

ә) зур-ай-ган-сыз, ара-даш-чы-лык

б) баш-ла-ды-м, ачу-ла-ныш-у

18. Морфемаларның бер-берсенә ялгануындагы тотрыклы бер тәртип, закончалыкка нигезләнгән универсаль схеманы бирегез һәм ике мисал китерегез:

____

19. Тамыр һәм кушымча арасында язылышта чагылыш таба торган морфонологик күренеш күзәтелмәгән сүзләрне билгеләгез

а) агарды, кибәк

ә) җыен, ява

б) ташлык, җырны

в) табылдык, күгәрде

20. Капчык, янчык, бөтерчек, шәһәрчек мисалларындагы кушымчалар

а) барысы да сүз ясый

ә) икесе сүз ясый
б) өчесе сүз ясый
в) алдагы җаваплар дөрес түгел
21. Сүзнең нигезен тәшкил иткән морфемалар исемлеген билгеләгез
а) тамыр + сүз ясагыч + төрләндергеч
ә) тамыр + сүз ясагыч + форма ясагыч
б) тамыр + сүз ясагыч + сүз ясагыч
в) тамыр + сүз ясагыч + төр ясагыч
26. Татар телендә саф(абстракт) грамматик мәгънә ________________ кушымчалар белән белдерелә.
27. Төрләндергеч кушымчалар кайсы сүз төркемнәрендә күзәтелә.
а) исем, рәвеш, модаль сүз
ә) исем, исем фигыль, зат алмашлыклары, исемләшкән сыйфат, сыйфат фигыль һәм саннар
б) җыю саны, рәвеш, бәйлек, хәбәрлек сүз
в) хәл фигыль, инфинитив, кисәкчә, ымлык
28. Сүз ясагыч кушымчалар
а) реаль лексик мәгънә
ә) саф грамматик мәгънә
б) лексик-грамматик мәгънә белдерә
29. Морфема ул -
а) сүзнең иң кечкенә таркалмый торган кисәге
ә) сүз формасының иң кечкенә мәгънәле кисәге
б) сүзнең иң кечкенә мәгънәле кисәге
30. Татар телендә тамырдан кала барлык төр морфемалар
а) суффикслар
ә) аффикслар
б) постфикслар
в) инфикс дип йөртелә.
31. Төрләндергеч (бәйләгеч) кушымчалар ялгана алмый торган сүз төркемнәрен билгеләгез
а) зат алмашлыгы
ә) исемләшкән сан
б) рәвеш
в) хикәя фигыль

32. Исемгә хас төрләндергеч (бәйләгеч) кушымчаларны билгеләгез
а) тартым, сан
ә) килеш, сан
б) килеш, тартым
в) алдагы пунктларда дөрес җаваплар саналмаган
33. Тамырлашкан сүзләрне билгеләгез
а) сыерчык, уяну, моңсу
ә) таяк, кызыл, сагыш
б) сызым, сөйлә, зурай
34. Татар теленә хас нигез төрләрен санап чыгыгыз һәр очракка бер мисал китерегез:
____
35. Бер генә мәгънәле кисәктән торган сүзләрне билгеләгез
а) дыңгырда, бәйле
ә) кечкенә, кодача

б) көлтә, мәңге
36. Мәгънәле кисәкләргә бүленеше дөрес түгел сүзләрне билгеләгез
а) ис-кит-кеч, бер-әү-нең
ә) ал-ма-ды-м, җем-елдә-де
б) җыр-лаш-у, бәхәс-лә-ш-ү
37. Сүз ясагыч һәм форма ясагыч (мөнәсәбәт белдерүче) кушымчаларның ике төре дә булган сүзләрне билгеләгез
а) дулкынланудан, урындыкларыбыз
ә) газапланып, эшчәнрәк
б) бәхетсезлегемне, сыпыргалады
38. Морфологик нигезе дөрес билгеләнгән сүзләрне билгеләгез
а) агартыш-тык
ә) бәхетсезлег-емне
б) искит-кеч
39.Тынычландырырга сүзе составында ______ (саны) морфема бар
40. Стилистик кушымчалар кайсы төркемдә?
а) төпчек, бөркәнчек
ә) ничек, хезмәттәш
б) энекәш, шәһәрчек
в) янчык, балчык
41. Курсив хәрефләр белән бирелгән кушымчаларның кайсысы фигыль ясаган?
а) төш-ен-де, б) эш-ен-ә, в) ки-ен-ә, г) иг-ен-че
42. Полифункциональ -ын/-ен кушымча кайсы төркемдәге сүзләрдә саф грамматик мәгънә - юнәлеш мәгънәсен белдерә?
а) төшен-, тотын-
б) юын-, төрен-
в) атын-, үтен-
г) табын-, тартын-
43. Составында дүрт морфема булган өч сүз языгыз ________________
44. Курсив белән бирелгән сүзләргә морфемик анализ ясагыз
Син авылда тугансың. Чишмәләр агышы, авыл тынлыгы, шомыртларның ак шәлен ябыну күренеше, сандугачлар моңы бары авыл малае күңеленнән генә чыга. (М.Мәһдиев)

Сүз ясалышыннан тест
Ясалма булмаган сүзләр кайсы төркемдә бирелгән?
А) табагач, күзикмәк
Ә) пыран-заран, акыллы
Б) сандугач, тәнәфес
В) берникадәр, бәян итү
2. Ясалма сүзләр кайсы төркемдә?
А) ихтимал, мөрәҗәгать
Ә) мактанчык, ташбаш
Б) тамаша, гыйбрәт
В) сарымсак, тегермән
3. Кушма (аналитик) сүзләр кайсы төркемдә?
А) уылдык, кодача
Ә) кычкырып җырлау, ашыга иде
Б) кушамат, түкми-чәчми
В) ямансу, балтырган

4. Кыскартылма сүзләр кайсы төркемдә?
А) пароход, колхоз
Ә) землемер, самолет
Б) АКШ, профоешма
В) универсам, фотография
5. Курсив белән бирелгән сүзләр ничә сүз ясалыш тибына карыйлар? Көрәк сабы, ипи кисәге, ачык ишек, бәрәңге сабагы.
А) бер
Ә) ике
Б) өч
В) дүрт
6. [Ясагыч нигез + -ма] сыйфат ясалу калыбына керә торган сүзләр кайсы төркемдә?
А) борчылма, тавышланма
Ә) ясалма, чагыштырма
Б) кабартма, ташлама (ясау)
В) уйланма- , чагыштырма-
7. Ашыкмыйча, кызмача, бармакча, татарча сүзләренең ничәсе [исем+ -ча] моделе белән ясалган рәвешкә карый?
А) бер сүз
Ә) ике сүз
Б) өч сүз
В) дүрт сүз
8. Кайсы төркемдә тамырдаш (оядаш) сүзләр бирелгән?
А) канат, каныk-
Ә) канлы, (борын) канау
Б) канун, канәфер
В) кандала, канау (тирән булмаган чокыр)
9. Түбәндәге җөмләләрдә курсив белән бирелгән сүзләр ничек ясалган? Күптән очрашканыбыз юк. Бу мәсьәләгә яңадан әйләнеп кайтырбыз.
А) ясагыч нигезгә сүз ясагыч кушымча ялганып
Ә) лексик мәгънә үзгәреп
Б) монда яңа сүзләр ясалмаган
В) икенче бер сүз төркеменә күчеп
10. Кайсы пункттагы кушымчалар - полифункциональ (сүз бәйли, яңа сүз ясый)?
А) -ымта/-емтә, -чан/-чән;
Ә) -даш/-дәш, -кыр/-кер;
Б) -лы/-ле, -сыз/-сез;
В) -ылда/-елдә, -лата/ләтә.
11. Кайт-а, улым-а , аш-а, бу-а ("пруд") мисалларында курсив хәреф белән аерып бирелгән кушымчаларның ничәсе - сүз ясагычлар?
А) берсе ;
Ә) икесе;
Б) өчесе;
В) дүртесе дә.
12. Алынма кушымча кайсы пунктта бирелгән?
А) Ай-дар;
Ә) мыгыр-да;
Б) уй-чан;

В) вак-чыл.
13. Рәвеш ясагыч кушымчалар кайсы төркемдә?
А) -малы/-мәле, -даш/-дәш;
Ә) -лан/-лән, -гар/-гәр;
Б) -даш/-дәш, -сар/-сәр;
В) - лап/-ләп, -лай/-ләй.
14. Исем ясагыч кушымчаларның кайсы төркемдәгесе - хәзерге көндә исем ясый торган продуктив кушымча?
А) -әксә;
Ә) -меш;
Б) -дәл;
В) -лек.
15. Кайсы пункттагы кушма исемнең компонентлары атрибутив (аергычлы) бәйләнешкә нигезләнеп ясалган?
А) Гөлүсә;
Ә) Илгизәр;
Б) сарымай;
В) эзтабар.
16. Кайсы төркемдәге ясалма сүзләрдә ияртүле бәйләнешнең өч төре дә бирелгән?
а) мөгезборын, өчаяк, унбиш;
б) карар кыл-, егыла яз-, ташбака;
в) Айтуган, суүсем, сусөяр;
г) Актүш, Гөлүсә, Айбирде.
17. Кайсы пункттагы кушма сүз нигезләр кушылу ысулы белән ясалган?
А) аксакал ;
Ә) Агыйдел;
Б) аккош;
В) озынборын.
18. Кайсы пункттагы кушма сүз сүзтезмәнең кушма сүзгә күчү ысулы белән ясалган?
А) аю табаны 'лютик' ;
Ә) каен җиләге 'земляника';
Б) йорт куяны 'кролик';
В) сабан туе 'сабантуй - национальный праздник'.
19. Кайсы пункттагы аналитик сүз сүзтезмәнең, кушымча алып, кушма сүзгә күчү ысулы белән ясалмаган?
А) кырык икеле аяк киеме;
Ә) сары чәчле кыз;
Б) зур бакчалы йорт,
В) үтә күренмәле тәрәзә.
20. Мич көймәсе, балыкчы көймәсе. Бу ике сүзтезмәдәге курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүзләр
А) очраклы туры килгән омонимнар;
Ә) болар - лексик- семантик ысул белән ясалган исемнәр;
Б) болар - -мә кушымчасы белән ясалган сүзләр;
В) алдагы [а, б, в] җаваплары дөрес түгел.

7.1. Основная литература:

Хисамова, Фәһимә Миргали кызы. Татар теле морфологиясе: югары уку йортлары өчен д-лек / Ф. М. Хисамова. - Казан: Тат.кит.нәшр, 2015.-335 б.

Харисова, Чулпан Мөхәррәм кызы. Татар теле, Морфология: югары уку йортлары өчен дәреслек / Ч.М. Харисова.?Казан: Мәгариф, 2010.- 125 б.

Хәзерге татар әдәби теле морфологиясе = Морфология современного татарского языка: уку-укыту кулланмасы / Казан (Идел буе) федераль ун-ты ; Ф. М. Хисамова, Г. Р. Галиуллина, М. Х. Әнвәрова, А. Ә. Гафурова .? Казан : Казан университеты, 2010 .- 126 б.

Терминообразование в языке науки: Монография / Ж. Багана, Е.Н. Таранова. - М.: НИЦ Инфра-М, 2012. - 144 с.//. http://znanium.com/bookread.php?book=308224

Харисова Ч.М. Электронный курс по морфологии современного татарского языка:2014. Электронная версия курса: http://tulpar.kpfu.ru/course/view.php?id=1539

Харисова Ч.М. Электронный курс по современному татарскому языку: морфемика, словообразование, морфология: 2013. Электронная версия курса: http://bars.kpfu.ru/course/view.php?id=1648

7.2. Дополнительная литература:

1. Ганиев, Фуат Ашрафович. Избранные статьи = Сайланма мәкаләләр = Selected papers / Ф. А. Ганиев; Акад. наук Респ. Татарстан, Отд-ние гуманитар. наук.-Казань: Паравитта, 2010.-334 с.

2.Ганиев, Фуат Ашрафович. Виды аффиксов в тюркских языках // Научный Татарстан.-Б.м.-2005.

3.Ганиев, Фуат Ашрафович. Современный татарский литературный язык. Словообразование по конверсии / Ф. А. Ганиев; Акад. наук Респ. Татарстан, Ин-т яз., лит. и искусства им. Г.Ибрагимова.-Казань: Дом печати, 2004.-158

4.Ганиев, Фуат Ашрафович. Современный татарский литературный язык: суффикс. и фонет. словообразование / Ф. А. Ганиев; Акад. наук Респ. Татарстан, Ин-т яз., лит. И искусства.-Казань: Дом печати, 2005.-359

5.Салахова Р.Р. Омонимичные суффиксы татарского языка: Автореф.дис. канд.филол. наук. - К., 2004. - 24 с.

6.Семенова Г.Н. Композитообразование в чувашеском языке и его национальная специфика. - Москва: Прометей, 2005. - 318 с.

7.Тагирова Ф.И. Лексикографирование и орфографирование сложных слов татарского языка. -
Казань: Печатный двор, 2005. - 128 с.

8. Нурмөхәммәтова, Раушания Сагдатзяновна. Тел белеменә кереш (теоретик материаллар, тел турында кызыклы мәгълүматлар): югары уку студентлары өчен / Р. С. Нурмөхәммәтова.?Казан: ТДГПУ, 2010.- 160 б.

7.3. Интернет-ресурсы:

Библиотека Гумер - гуманитарные науки - www.gumer.info

Грамота.ру - www.gramota.ru

Книгафонд - http://www.knigafund.ru/

Таткнигафонд - http://www.tatknigafund.ru/

Универсальная энциклопедия "Википедия" - www.wikipedia.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Словообразование татарского языка" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе " БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС " БиблиоРоссика " представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань" , доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента" , доступ к которой предоставлен студентам. Электронная библиотечная система "Консультант студента" предоставляет полнотекстовый доступ к современной учебной литературе по основным дисциплинам, изучаемым в медицинских вузах (представлены издания как чисто медицинского профиля, так и по естественным, точным и общественным наукам). ЭБС предоставляет вузу наиболее полные комплекты необходимой литературы в соответствии с требованиями государственных образовательных стандартов с соблюдением авторских и смежных прав.

Освоение дисциплины "Словообразование татарского языка" предполагает использование следующего материально-технического
обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Учебная дисциплина обеспечена программой и методическим пособием, тестовыми заданиями.

Содержание программы представлено:

www.wikipedia.ru Универсальная энциклопедия "Википедия"

www.ksu.ruЭлектронная библиотека и материалы сайта КПФУ

www.slvari.ru Электронные словари

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 45.03.01 "Филология" и профилю подготовки Прикладная филология: татарский язык и литература, журналистика .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Автор(ы):
Гафарова В.Р. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Галиуллина Г.Р. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ